

Themaraad duurzaamheid

22 januari 2019

Nieuwe woonvisie
Klimaat & duurzaamheid

Agenda

20.10 uur	Woonvisie Westerveld
20.40 uur	Duurzaamheid; de ontwikkelingen
20.50 uur	De opgave van Westerveld op het gebied van verduurzaming
21.10 uur	De gemeente Westerveld als koploper of deelnemer in het peloton
21.25 uur	Duurzaamheidsdoelstelling
21.45 uur	Werkprincipes bestemmingsreserve duurzaamheid

Woonvisie 2019-2025

Gemeente Westerveld

Inhoud presentatie

- Proces
- Actualiteit
- Hoofdpunten van de visie

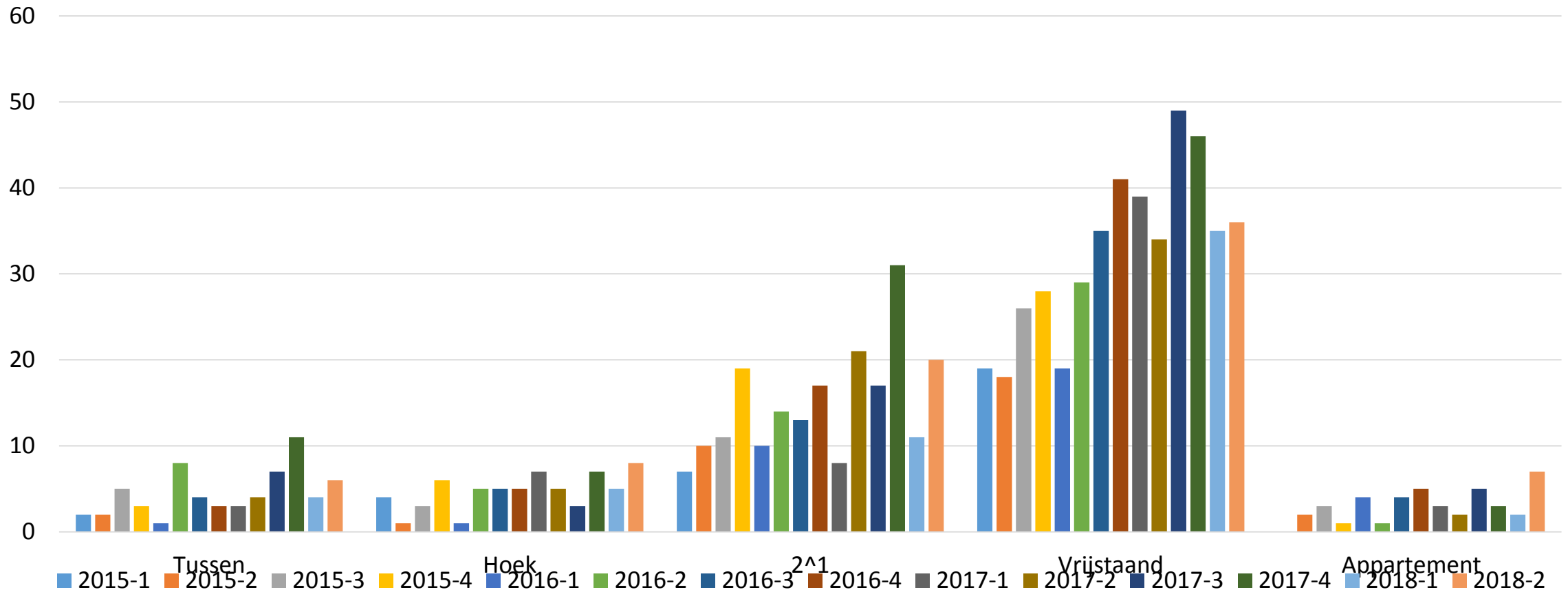
Proces woonvisie

- Woningmarktonderzoek 2016
- Uitwerken woonvisie in 2017
 - Samenwerking Actium, MEVM
 - Overleggen met dorpsbelangen, marktpartijen, zorgpartijen
 - Overleg gemeenteraad
- Behandeling woonvisie januari-februari 2018
 - *Missen actuele marktsituatie*
 - *Meer kansen voor ontwikkelingen*
 - *Niet onnodig op slot*

Coalitieakkoord

- woonvisie vaststellen obv het eerdere concept;
- voortborduren op de inbreng van de dorpsgemeenschappen;
- energieparagraaf bijstellen;
- een plan voor het aantrekken van jonge gezinnen;

Actualiteit, groeiend aantal transacties

Visie: profileren als woongemeente

- Aantrekkelijke woonmilieus
- Goede bereikbaarheid (vanaf Zwolle en Groningen)
- Kans voor gezinnen met kinderen
 - Marketing woongemeente
 - Ruimte op herontwikkelingslocaties

Visie: toekomstbestendige woningvoorraad

- Regionale Energiestrategie en Warmtetransitievizie:
 - Bewustwording en gedragsbeïnvloeding
 - Inzet Duurzame huizen (voorbeeldwoningen)
 - Duurzaamheidsbon (€ 500) 28 aanvragen in 2018
 - Alternatieve (warmte) bronnen
- Levensloopgeschikt wonen
 - “Lang zult u wonen”

Visie: adaptief omgaan met groei

- Vraagdruk : hoogconjunctuur
- Later : ontspanning
- Nieuwbouw:
 - Versterken ruimtelijke kwaliteit dorpen
 - Snel reageren op (ont)spanning
 - Variatie in aanbod → sociaal, midden, duur
 - Afwegingskader

Andere punten

- Sociale huur:
 - Flexwerkers, asielmigratie, Vitale Vakantieparken, ...
 - Tijdelijk plusje
- Wonen met zorg:
 - Langer thuis met zorg
 - Locaties nabij voorzieningen benutten

Bedankt voor uw aandacht

2. Duurzaamheid & klimaat; de ontwikkelingen

Even voorstellen: Gertjan Brand, *proces/projectmanager*

‘Parijs’ → Klimaataakkoord

Meer dan 100 partijen verlagen de CO₂-uitstoot van Nederland met **49%** ten opzichte van 1990 via het

Klimaatakkoord

***Uitkomsten
klimaat-tafels***

Klimaatakkoord → Regionale Energie Strategieën (RES)

Klimaatakkoord → Regionale Energie Strategieën (RES)

Regio Drenthe

Aa en Hunze, Assen, Borger-Odoorn,
Coevorden, De Wolden, Emmen,
Hoogeveen, Meppel, MiddenDrenthe,
Noordenveld, Tynaarlo, **Westerveld**
+ de Drentse waterschappen

Globaal proces & planning - RES Drenthe:

- Mei 2019: ondertekening Klimaatakkoord (*verwacht*); formele start RES + startnotitie
- November 2019 (*6 maanden na ondertekening*) concept-RES gereed
- Mei 2020: overeenstemming tussen Rijk en iedere regio over de inzet van de regio voor hernieuwbare elektriciteitsopwekking en duurzame warmteverdeling
- Vanaf Juni 2020: uitkomsten RES worden in het omgevingsbeleid opgenomen.

‘Parijs’, Klimaatakkoord, RES-Drenthe...

‘allemaal mooi en belangrijk, maar hoe zit het eigenlijk met het energieverbruik en de kansen in Westerveld...?’

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Energie en economie gemeente Westerveld

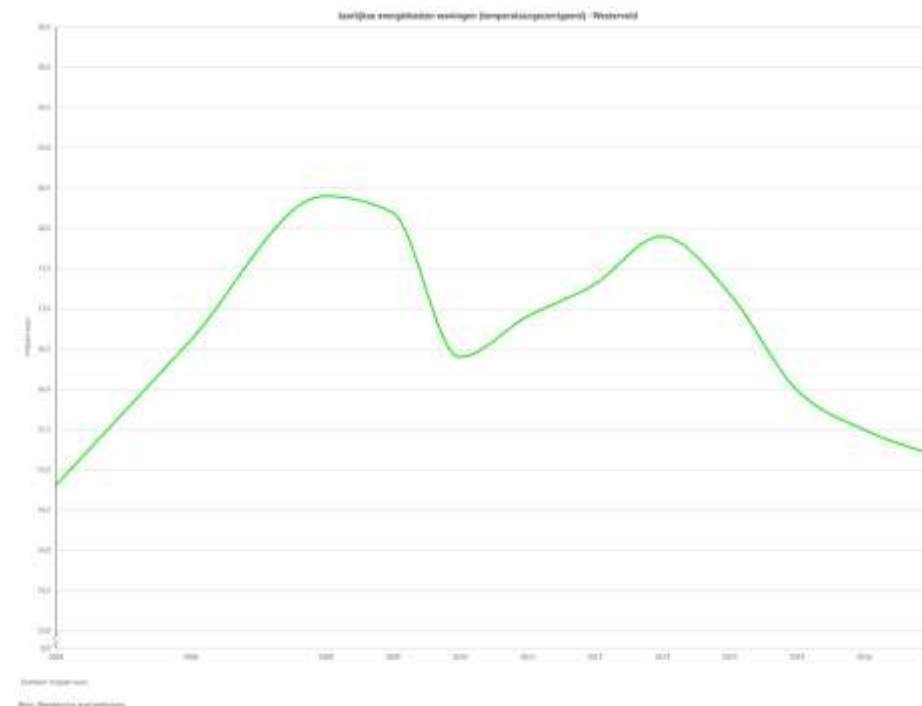
Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Gert Nijsink

Energiekosten woningen Westerveld

- **Jaarlijkse energiekosten bijna 18 miljoen, dalende trend (nu nog)**
- **Komende 25 jaar 375 miljoen**
- **Bestemming:**
 - **Staatskas**
 - **Multinationals**
 - **Landen buiten EU**
 - **Profijt Westerveld is nihil**
- **Besparen en verduurzamen:**
 - **Geld blijft in Westerveld**
 - **Investerings slaan lokaal en regionaal neer**
 - **Hetzelfde geldt voor de werkgelegenheid**

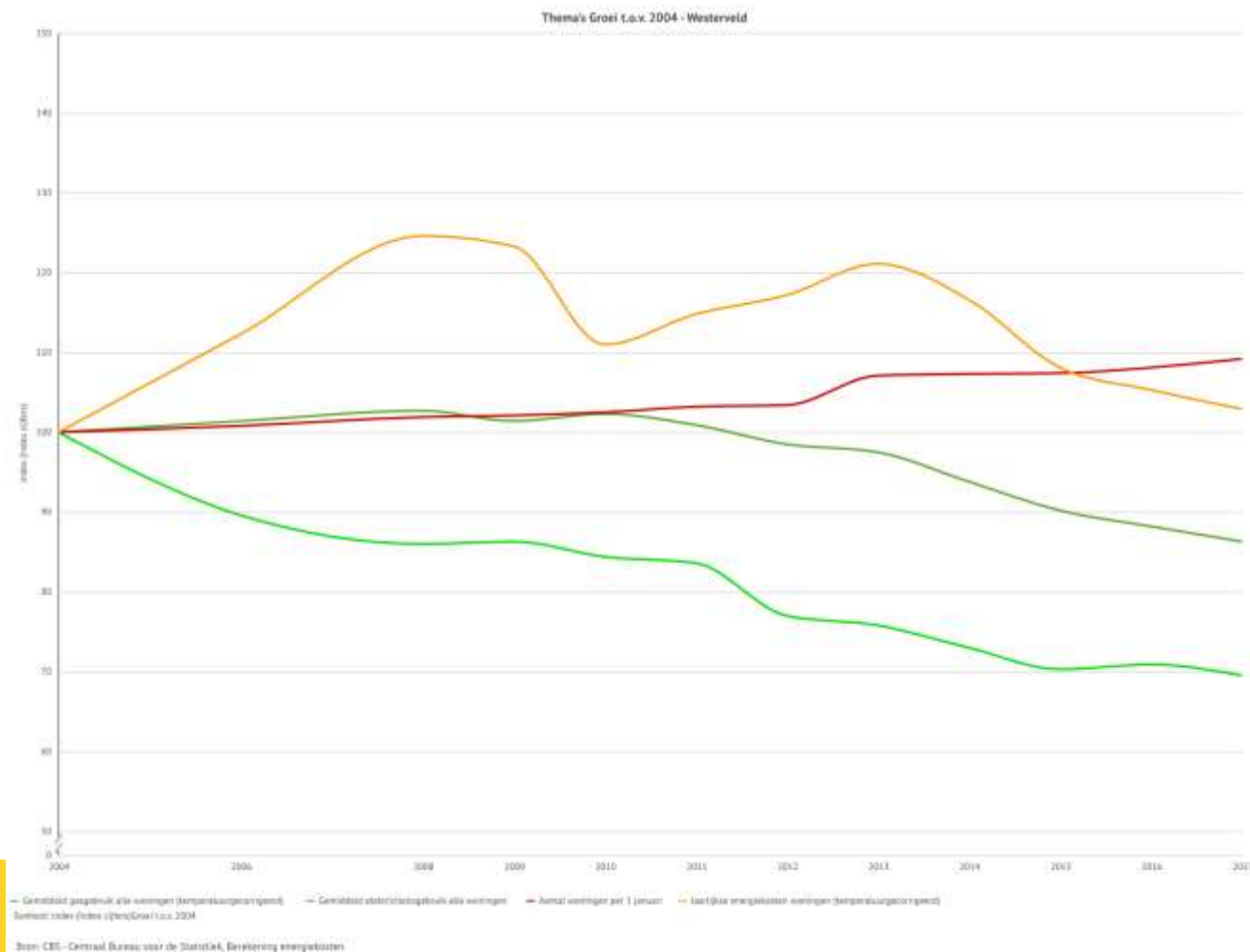

Woningen: gas en elektriciteit vanaf 2004

- **gemiddeld gas – 30 %**
- **gemiddeld elektr. – 14 %**

totaal woningen + 9 %
kosten + 3 %

Woningvoorraad Westerveld komende 25 jaar

- **Scenario 1:**
 - **375 miljoen aan kosten**
 - **Geen lokale investeringen boven autonome groei**
 - **Geen waardevermeerdering boven autonome groei**
 - **Geen extra werkgelegenheid boven autonome groei**
- **Scenario 2:**
 - **295 miljoen aan kosten**
 - **Tientallen miljoenen aan lokale investeringen**
 - **Tientallen miljoenen meer besteedbaar inkomen (na terugverdienen investeringen)**
 - **Vele miljoenen aan waardevermeerdering/kwaliteitsverbetering**
 - **Honderden mensjaren aan extra werkgelegenheid**
- **Retorische vraag: Welk scenario is politiek het meest aantrekkelijk?**

Welke kleur hebben deze scenario's?

- Business as usual: Asgrauw:
 - 375 miljoen aan kosten
 - Geen lokale investeringen boven autonome groei
 - Geen waardevermeerdering boven autonome groei
 - Geen extra werkgelegenheid boven autonome groei
 - **Geen besparing/verduurzaming**
- Verduurzamen: Lentegroen
 - 295 miljoen aan kosten
 - Tientallen miljoenen aan lokale investeringen
 - Tientallen miljoenen meer besteedbaar inkomen (na terugverdienen investeringen)
 - Vele miljoenen aan waardevermeerdering/kwaliteitsverbetering
 - **Honderden mensjaren aan extra werkgelegenheid**
- **Nog een retorische vraag: Welk scenario is het best voor ons klimaat?**

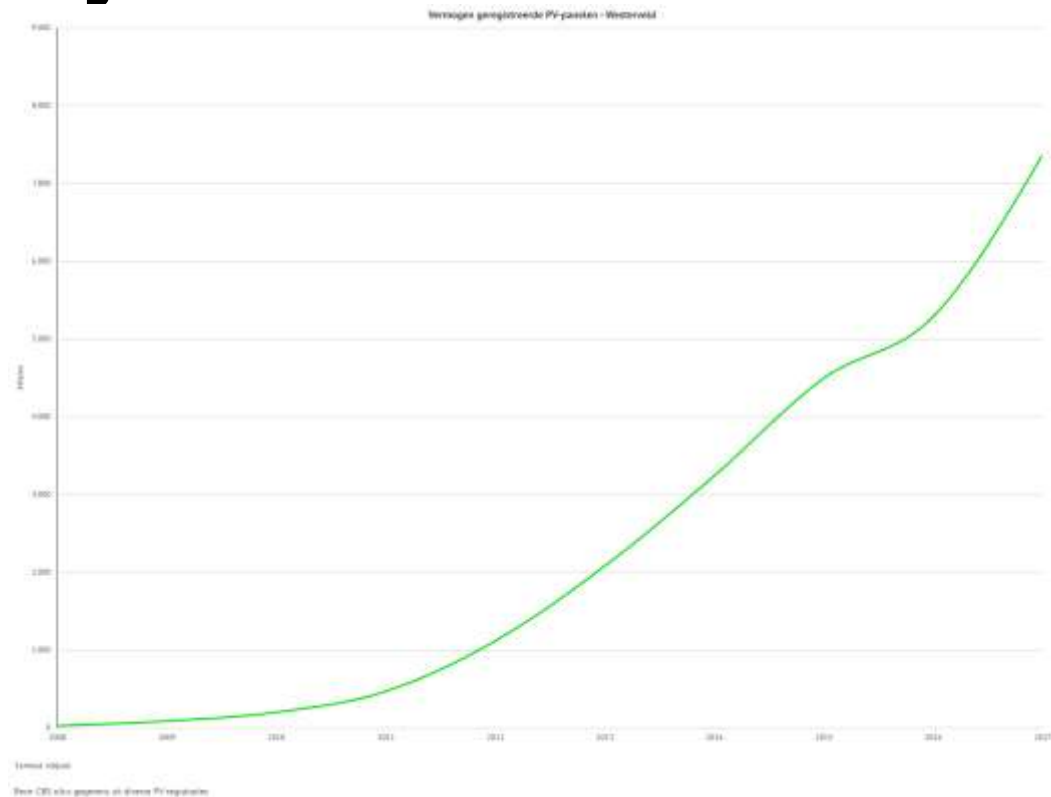

Rekenvoorbeeld verduurzamen met PV

- **Op 1700 woningen in Westerveld liggen zonnepanelen (20 %)**
- **Op 6700 woningen nog niet**
- **Woningen Westerveld gebruiken gemiddeld 3150 kWh (2017)**
- **Investing van 4500 levert in 25 jaar 10.000-15.000 op**
- **Voor alle 6700 woningen:**
 - **Investing = 30 miljoen**
 - **Jaarlijkse besparing = 4 miljoen**
 - **Besparing 25 jaar ca. 100 miljoen**
- **Uiteraard: 100 % score niet haalbaar**
- **Maar verdubbeling komende jaren wel?**

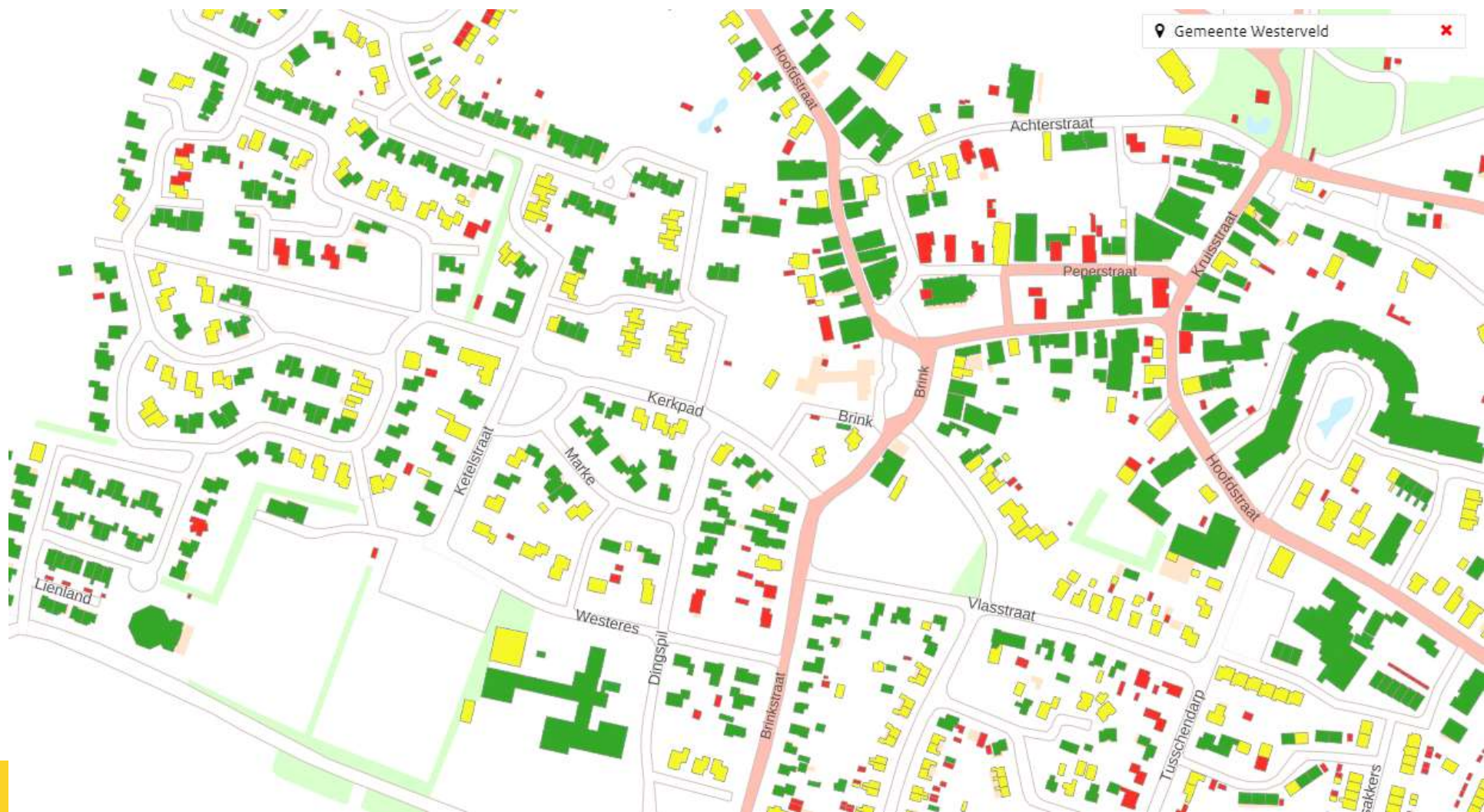
Dat ziet er namelijk zo uit:

- In ruim 5 jaar 10 keer zoveel zonnepanelen
- Er zijn honderden potentiële ambassadeurs
- Als elke PV-eigenaar 1 ander overhaalt: verdubbeling!

In vogelvlucht (elk groen vlak is 5-10.000 euro)

Rekenvoorbeeld isolatie

- **Ca. 18 % woningen Westerveld hebben energielabel G, F of E**
- **Forse stappen zijn mogelijk (labelstap = ca. 15 %)**
- **Investering van 2000 euro levert jaarlijks 400 euro op**
- **In 25 jaar 10.000 euro**
- **Voor 1500 woningen:**
 - **Investering = 3 miljoen (huidig prijspeil)**
 - **Jaarlijkse besparing = 600.000 (huidig prijspeil)**
 - **Besparing 25 jaar = 15 miljoen**
- **Uiteraard is 100 % score niet haalbaar**
- **Maar komende jaren 10 % wel?**

In vogelvlucht (elk rood vlak = 2000 euro of meer)

Investerings en werkgelegenheid

- **Duurzaamheid wordt economische sector van belang**
- **Structurele bron van investeringen en werkgelegenheid**
- **Alleen al zonnepanelen goed voor jaarlijks 2 miljoen en 16 FTE**
- **Periode 2011-2017:**
 - **8 miljoen investering**
 - **70 mensjaar arbeid**
- **Op niveau provincie Drenthe jaarlijks 50 miljoen en > 400 FTE**
- **Periode 2011-2017:**
 - **175 miljoen investering**
 - **1500 mensjaar arbeid**

(Collectieve) windenergie

- **1 turbine van 3 MW levert ca. 6-6,5 miljoen kWh**
- **Gelijk aan verbruik van ca. 2000 woningen**
- **Opbrengst 600.000 – 650.000 euro (verkoop en SDE+)**
- **Kosten ca. 575.000 euro**
 - **Waarvan ca. 4000 OZB en 40.000 huur grond**
 - **Kosten grotendeels rente en aflossing (ca. 400.000)**
- **Jaarlijkse opbrengst 10 turbines:**
 - **500.000 winst (baten – lasten, deels voor Westervelders?)**
 - **300.000 rente (5 % rente, deels voor Westervelders?)**
 - **400.000 huurinkomsten grond (gemeente en anderen)**
 - **40.000 OZB**
- **Eenmalig 200 mensjaar arbeid**

Hoe zien de komende 25 jaar eruit?

- **Over 25 jaar willen we graag energieneutraal zijn**
- **Over 25 jaar zijn of willen veel mensen met pensioen**
- **Over 25 jaar willen veel mensen hun hypotheek aflossen**
- **Over 25 jaar kunnen we energierekening terugbrengen:**
 - **Nu 150 euro per maand**
 - **Dan 50 euro per maand**
 - **Of zelfs nihil**
 - **Of zelfs netto inkomen!**
- **Welke toekomst kiest u voor uw inwoners?**

4. Ambitieniveau Westerveld

Wat gaan we doen?

Beelden/gedachten ophalen: koploper of in peloton?

Vijf thema's:

1. Gemeentelijke gebouwen en maatschappelijk vastgoed;
2. Woningen;
3. MKB en industrie;
4. Verkeer en vervoer;
5. Hernieuwbare energie.

Thema 1: Gemeentelijke gebouwen en maatschappelijk vastgoed

- Gemeente heeft met haar eigen bedrijfsvoering een voorbeeldfunctie; ook in de openbare ruimte (verlichting);
- Inzetten op energieneutraal maken bestaand vastgoed 2030, energieneutrale nieuwbouw en verkenning naar het aardgasloos maken van de bestaande gebouwen;
- Gemeente stelt onder voorwaarden daken van panden in eigendom beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven met als doel het opwekken van hernieuwbare energie.

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
	X	Voorbeeldfunctie, fysiek faciliteren

Thema 1: Gemeentelijke gebouwen en maatschappelijk vastgoed

- Gemeente gaat niet versneld energieneutraal ten opzichte de Drentse Energiedeal; in 2040 in de provincie Drenthe niet meer afhankelijk van fossiele brandstoffen;
- Gasloze nieuwbouw conform bouwbesluit en verkenning naar aardgasloos maken van de bestaande gebouwen.

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
X		Onderzoeken mogelijkheden

Thema 2: Woningen

- Energieneutrale en gasloze nieuwbouw, verduurzaming van bestaande woningen (particulier en huur) en aandacht voor de lagere inkomens;
- Verkennen van strategie en mogelijkheden aardgasloze woningen en buurten bestaande bouw (warmteplan per buurt/gebied);
- Stimulans met de duurzaamheidsbon en verkenning aanvullende middelen.

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
	X	Initiëren, stimuleren en faciliteren

Thema 2: Woningen

- Nieuwbouw volgens Bouwbesluit. Niet energieneutraal, wel gasloos.
- Verkennen van strategie en mogelijkheden aardgasloze woningen en buurten bestaande bouw (warmtetransitievisie).

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
X		Verkennen en faciliteren

Thema 3: MKB & Industrie

- Stimuleren van energiebesparing, slim gebruik van energie en opwek van hernieuwbare energie door de dialoog aan te gaan;
- Initiëren van een duurzaamheidsoverleg/duurzaamheidsplatform voor bedrijven in Westerveld om van elkaar te leren. Er is al veel kennis lokaal beschikbaar; stimuleren koplopers met bijv. duurzaamheidsprijs.
- Stimuleren circulaire economie met een verkenning en onderzoek naar grondstofstromen;

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
	X	Initiëren, stimuleren en faciliteren

Thema 3: MKB & Industrie

- Stimuleren van energiebesparing door het aangaan van de dialoog en handhaving Wet Milieubeheer in samenspraak met de RUD

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
X		Stimuleren en handhaven

Thema 4: Verkeer en vervoer

- Vervullen van voorbeeldfunctie door het versneld verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark en stimuleren van autodelen.
- Actief stimuleren duurzame energievoorzieningen in de openbare ruimte (opladen en duurzame brandstoffen, bijv. groengas en waterstof)

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
	X	Voorbeeldfunctie eigen voertuigen + actief stimuleren

Thema 4: Verkeer en vervoer

- Gefaseerd overschakelen naar een duurzaam wagenpark; iedere nieuw aan te schaffen bedrijfsauto rijdt op hernieuwbare energie.
- Faciliteren duurzame energievoorzieningen in de openbare ruimte (laadpunten)

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
X		Verkennen en faciliteren

Thema 5: Hernieuwbare energie

- Gemeente als lokaal energiebedrijf; actieve rol in het maken van plannen en realisatie van grootschalige duurzame energieprojecten, zoals zon, wind en biomassa om in de energiebehoefte binnen de gemeente te voorzien
- Actieve participatie van inwoners, bedrijven en energiecoöperatie

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
	X	Initiëren, realiseren, samenwerken

Thema 5: Hernieuwbare energie

- Inzetten op het stimuleren van inwoners en bedrijven om duurzame energie toe te passen door er als bewoner of bedrijf zelf in te investeren of te participeren in de energiecoöperatie.
- Verkenning ruimtelijke mogelijkheden inpassing van hernieuwbare energiebronnen.
- Faciliteren lokale initiatieven.

Ambitieniveau		
<u>Peloton</u>	<u>Koploper</u>	<u>Rol</u>
X		Stimuleren, verkennen en faciliteren

4. Ambitieniveau Westerveld

Wat gaan we doen?

Graag nu uw gedachten: stickeren en geeltjes

Vijf thema's:

1. Gemeentelijke gebouwen en maatschappelijk vastgoed;
2. Woningen;
3. MKB en industrie;
4. Verkeer en vervoer;
5. Hernieuwbare energie.

5. Duurzaamheidsdoelstelling Westerveld

- Westerveld energieneutraal in 2040 (Drentse Energiedeal 2016)
- Bedrijfsvoering gemeente in 2030 energieneutraal (voorbeeldfunctie)

6. Werkprincipes bestemmingsreserve duurzaamheid

€150.000 structureel.

Inzetten op opstarten, verkennen en onderzoeken thema's koploperschap

Bedankt voor uw aanwezigheid!